

ONDINE

MAGNUS
LINDBERG

VIOLA CONCERTO • ABSENCE • SERENADES

LAWRENCE POWER
FINNISH RADIO SYMPHONY ORCHESTRA
NICHOLAS COLLON

MAGNUS LINDBERG (1958)

Viola Concerto (2023–24)

33:34

1	1st movement	9:28
2	2nd movement –	7:13
3	<i>Trio</i> –	3:07
4	<i>Quasi Una Cadenza</i> –	0:43
5	<i>Interlude</i> –	2:44
6	<i>Cadenza</i>	4:53
7	3rd movement	5:25

LAWRENCE POWER, viola

8	Absence (2020)	11:18
9	Serenades (2020)	17:09

FINNISH RADIO SYMPHONY ORCHESTRA
NICHOLAS COLLON, conductor

Magnus Lindberg: Viola Concerto; Absence; Serenades

Magnus Lindberg has travelled a long road as a composer, from the steely and edgy modernism of his early period to the soft and sonorous sound worlds of his most recent output. An arc like this is not unusual as the roughness of youthful experiments mellows with age, but in Lindberg's case it is quite surprising, perhaps because his journey has been longer than most. He has not completely shed his skin, though: rich orchestral textures, energetic flow and rapid shifts have persisted in his idiom throughout his career.

Lindberg's new, more emollient sound world builds on a harmonic environment rooted in pentatonic scales while leveraging the overtone series. In pentatonic harmonies, Lindberg is interested in a sort of 'anti-gravity', meaning that the harmony is not necessarily built on the bass line. He has also introduced atmospheric elements that at times seem to hark back to Debussy and Impressionism.

The three works on the present album are late works, dating from the early 2020s. They are also representative of two key genres in Lindberg's output: orchestral works and concertos. *Absence* (2020) and *Serenades* (2020) are concise in form – though certainly not miniatures – and as such contrast with his earlier expansive orchestral essays such as *Kraft* (1985), *Aura* (1994), *Concerto for Orchestra* (2003), *Seht die Sonne* (2007), *Al largo* (2010) and *TEMPUS FUGIT* (2017). Lindberg's Viola Concerto (2024) is a manifestation of his long-standing idea of featuring this particular instrument, often overshadowed by the violin and the cello but expressive in its own right.

Viola Concerto (2024)

Instrumental character is a key element in Lindberg's music. Even if the original impulses for his pieces may be quite abstract in terms of material and expression, the execution is often guided by instrumental idiom, so much so that one is tempted to conclude that the characters of specific instruments are not merely a means for executing ideas but often the source of the ideas themselves. This is particularly evident in his concertos, a major genre in his output.

With the Viola Concerto (2024), commissioned by the Finnish Radio Symphony Orchestra and Karolina Blåberg, Lindberg faced a challenge that was at once familiar and novel. He had written several concertos by then, but he had never written for solo viola. The viola is typically overshadowed by the dazzle of the violin and the warm sonority of the cello, seemingly falling

into a no-man's-land between the two. But what if one could turn this to one's advantage, bringing the two extremes together in the same instrument? This was facilitated by violist Lawrence Power, who premiered Lindberg's Viola Concerto and who is its dedicatee. Lindberg greatly admires Power's musicianship and sovereign command of his instrument.

Lindberg has said that after writing two Cello Concertos (1999, 2013) and two Violin Concertos (2006, 2015), he had long wanted to write a concerto for the viola. He notes that although it is not as prominent a solo instrument, it is enormously rich, thanks to its different expressive modes, possessing a huge variety of possibilities. Of the genesis of the Viola Concerto, Lindberg says:

"I wanted to write a big concerto for the instrument, but decided to use a classical orchestra with double wind instruments and strings only. In this work, even the timpani doesn't become part of the sound palette. Nor is there any other percussion, harps or keyboard instruments. In this way the concerto follows the line of my Violin Concerto No. 1 which I scored for a 'Mozart-sized' orchestra."

While the Viola Concerto is related to Lindberg's Violin Concerto No. 1 in terms of orchestration, it also bears a kinship with his grandiose and brilliant Piano Concerto No. 3 (2022), written for Yuja Wang. While these two are very different in appearance, they are rooted in a similar harmonic idiom combining pentatonics with overtone harmonies. There is another level of kinship as well: as Lindberg notes, "the piece is divided into three movements which are played without pauses in between, thus sharing all the material. I work with a large number of different characters, all identified by different harmonies, tempi and textures, drawing parallels with the course of my Piano Concerto No. 3."

Summarising the dramaturgy of the Viola Concerto, Lindberg explains: "Rather than working with the contrasting difference between a main theme and a secondary theme, I typically have a collection of characters, with various degrees of contrast between them. These characters follow each other in a whirlpool-like rapid manner, often giving the music a kaleidoscopic nature. This then undergoes a process of clarification towards more uniform expressions, employing a multitude of different techniques: filtering, diluting, variations, metamorphoses, developments, etc."

The Viola Concerto clocks in at over 30 minutes and is thus a substantial piece. Although containing a multitude of tempos, characters and moods, it nevertheless comes across as having a conventional three-movement concerto structure (fast-slow-fast).

The fanfare-like opening of the first movement ushers in an expansive and lucid sonority and introduces the soloist as a confident hero, the unquestioned main character of in this

musical narrative. The movement is more of a dialogue between equal partners than a competition between soloist and orchestra. Towards the end of the movement, the music becomes denser and more intense, only to subside into a meditation on the viola, ending with magnificent chords in the orchestra.

The first two movements are separated by a brief pause, but the opening of the second movement nevertheless feels like a response to the concluding chords of the first. The movement is initially characterised by slower tempos and meditative solo viola passages, but it also includes more rapid and more powerful turns and a fair amount of virtuoso flair for the soloist. At the end, the soloist is invited to improvise a cadenza, after which the music erupts into a brisk finale cast in asymmetrical metres (7/16, 5/16, and so on). The concluding movement is much more energetic than the first two, and at the culmination, the orchestra unleashes a blaze of colour, bringing the work to a radiant conclusion.

Absence (2020)

The 250th anniversary of Beethoven's birth in 2020 was celebrated with a variety of events. Magnus Lindberg was commissioned to write *Absence* for the occasion by the Rotterdam Philharmonic, and it was premiered in Rotterdam on 8 December.

For Lindberg to contribute to celebrating Beethoven was only natural. Beethoven has always been a composer important for him; in 2016, he said: "If I was really pressed to choose just one composer from the classical canon it would have to be Beethoven, because he stands out as an example of what it is to be a contemporary composer – just as much as figures like Xenakis in my own lifetime." This comment concerned *Two Episodes* (2016), which also has a strong Beethoven connection, having been commissioned for a concert by the London Philharmonic where it was followed by Beethoven's Ninth Symphony.

One of Lindberg's sources of inspiration for *Absence* was in the conversation notebooks that Beethoven used in his later years to communicate with others, as he had nearly completely lost his hearing. The conversations recorded in them meandered from everyday practicalities to elevated philosophical musings. The rapid shifts from the mundane to the sublime inspired Lindberg to seek an idiom that would highlight rather than suppress contrasts.

A more concrete link to Beethoven can be identified in *Absence* in that Lindberg quotes a number of motifs from Beethoven. The most important of these comes from Piano Sonata

No. 26 in E flat major, *Les Adieux* – which is also about absence. The opening motif of its slow movement appears several times in Lindberg's *Absence*. Moreover, this movement in the Sonata is sub-titled *Abwesenheit*, which is German for 'absence'. Lindberg also quotes the ascending chromatic passage spanning an octave towards the end of the first movement in Beethoven's Second Symphony and the chord that opens the finale of his Ninth Symphony.

Another key element in *Absence* apart from the *Les Adieux* motif is the restricted wind motif that opens the work and recurs several times. The music is sonorous yet lucid, reminiscent of Debussy's poetry of nuances, but a horn solo leads into a more serious mood for a moment. The chromatic bass line ushers in a whiff of what feels like authentic Beethoven; as in the classical master's symphonies, the chromatic bass line sets up the final culmination of the piece.

Serenades (2020)

When the Chicago Symphony Orchestra commissioned an orchestral work from Lindberg a few years ago, they said that they would like to have a serenade. On the face of it, this request seems surprising. While Lindberg's music has mellowed from his early modernist ruggedness to a softer and more sonorous idiom, he has never given up on energetic pulsation and rich, complex textures. Thus, his music would not seem to readily lend itself to what is traditionally regarded as serenade-like.

Lindberg was initially puzzled by the request, and he wrote of the genesis of *Serenades* (2020): "Much of the music I write is often fast and quite explosive – 'slow music' was never really my tonality, so to speak. So, when I was asked to write a serenade, I began with a musical idea that deep down has a slow-moving feeling, but then takes off in many contrasting directions, with big cuts and quick shifts. Even so, the music conveys a sort of night-time quality [...] I knew I had to write more than just slow music – I wanted to write music that features the orchestra's shimmering virtuosity. So, in the end, the serenade I composed is a wild one."

Serenades was premiered in Chicago in December 2021. As is apparent from Lindberg's words above, this is not about swooning under a window in the evening, nor about a multi-movement work as in the Classical era, nor indeed about the outpouring of sentiment as per Romantic serenades. Yet it is very much a nocturnal work, full of the fleeting, mysterious moods of the night.

Serenades is cast in a single movement, but it contains such a variety of twists and turns and shifts and overlaps of tempo that the plural of the title is well warranted. Lindberg has noted that although there is usually an underlying slow pulse, it serves as an underlay or terminus for a faster musical texture. This leaves us with a work that is at once elegant and energetic.

The sonorities of *Serenades* prompt associations with Sibelius and Debussy, and a kinship with the 'Nachtmusik' movements in Mahler's Seventh Symphony has also been mentioned. One of them bears the performance indication *Schattenhaft* ('shadowfully'), which could well apply to *Serenades* as well. The material here consists largely of arcs built of stepwise movement and accelerating or decelerating note values, woodwind arabesques, brass intonations or fanfares, sizzling strings and melodic fragments, but there is not so much of the sort of cantabile melodic writing that one would expect of a serenade. The proximity of *Serenades* to *Absence* in time is apparent in that one of the motifs in *Serenades* bears a very close resemblance to the opening motif of *Absence*.

Although *Serenades* consists of multiple sections, these are not extensive and monolithic but instead form a patchwork of slow and fast passages dovetailing into one another. In the latter half of the piece, a brief pizzicato moment on low strings followed by a pause highlights a turning point propelling an escalation towards grand culminations. Highlighting contrasts in the material, this escalation is cut short by a sensually romantic scene on strings, the most traditionally 'serenade-like' moment in the piece, which then evolves into a monumental culmination followed by a tranquil conclusion.

Kimmo Korhonen

(Translation: Jaakko Mäntyjärvi)

LAWRENCE POWER

Internationally-acclaimed viola player **Lawrence Power** is widely heralded for his richness of sound, technical mastery and his passionate advocacy for new music. Lawrence has advanced the cause of the viola both through the excellence of his performances, whether in recitals, chamber music or concertos and the creation of the Viola Commissioning Circle (VCC), which has led to a substantial body of fresh repertoire for the instrument by today's finest composers. Lawrence has premiered concertos by leading composers such as James MacMillan, Mark-Anthony Turnage, Julian Anderson, Alexander Goer, and through the VCC has commissioned works by Anders Hillborg, Thomas Adès, Gerald Barry, Cassandra Miller and Magnus Lindberg.

Lawrence devised his critically acclaimed Lockdown Commissions project as an artistic response to the coronavirus crisis, filmed in and around empty practice venues with specially commissioned works by Huw Watkins, Garth Knox, Esa-Pekka Salonen, Cassandra Miller, Martyn Brabbins, William Marsey and Thomas Larcher. Following on from the success of these short films, Lawrence founded the production company Àme with film maker Jessie Rodger, to produce films that explore the boundaries between music and other art forms. They presented Fathom, a boundary-pushing concert experience at the Southbank Centre in December 2022 performing a unique selection of old and new music fusing live performance, cinematic projection and intricate, 360-degree sound design.

Over the past decade, Lawrence has become a regular guest performer with orchestras of the highest calibre, from Chicago Symphony, Boston Symphony, Royal Concertgebouw, Bayerischer Rundfunk, Stockholm, Bergen and Warsaw Philharmonic orchestras to the Chamber Orchestra of Europe, BBC Symphony, Philharmonia, Hallé, BBC Scottish Symphony and Royal Liverpool Philharmonic orchestras, with conductors such as Osmo Vänskä, Lahav Shani, Paavo Järvi, Vladimir Jurowski, Andrew Manze, Edward Gardner, Nicholas Collon, Ilan Volkov and Esa-Pekka Salonen. He is familiar to audiences around the UK and has made 13 BBC Proms appearances, with the Cassandra Miller Viola Concerto, James MacMillan Viola Concerto, and Mark-Anthony Turnage On Opened Ground among other works. Lawrence has premiered the Anders Hillborg Viola Concerto with the Swedish Radio Orchestra, Sinfonieorchester Basel and Dresden Philharmonie, and Cassandra Miller Viola Concerto with Brussels Philharmonic and Scottish Chamber Orchestra, with critic Alex Ross heralding it a 'major new work'.

Lawrence enjoys play-directing orchestras from both violin and viola, most recently at the Edinburgh International Festival with Scottish Ensemble, Australian National Academy of Music and with Norwegian Chamber Orchestra and leads his own orchestra, Collegium, made up of fine young musicians from across Europe. He is on the faculty at Zurich's Hochschule

der Kunst and gives masterclasses around the world, including at the Verbier Festival. With his intelligent approach to programming, Lawrence is often invited to work with venues and festivals as curator. He has enjoyed residencies at Turner Sims Southampton and with Aalborg Symphony Orchestra, served as Artist in Residence with the Bergen Philharmonic Orchestra and curated a concert series at Kings Place. In 2020, Lawrence was awarded Instrumentalist of the Year by the Royal Philharmonic Society. He is founder and Artistic Director of West Wycombe Chamber Music Festival, which celebrated its tenth anniversary in 2021.

As a chamber musician he is in much demand and regularly performs at Verbier, Salzburg, Aspen, Oslo and other festivals with artists such as Steven Isserlis, Nicholas Alstaedt, Simon Crawford-Phillips, Vilde Frang, Maxim Vengerov and Joshua Bell. Lawrence was announced in 2021 as an Associate Artist at the Wigmore Hall, a position lasting for five years, and most recently Artist in Residence at the Southbank Centre.

Lawrence plays a viola made in Bologna in 1590 by Antonio Brenzi and also a Brothers Amati viola from 1580 on loan from the Karolina Blaberg Stiftung.

The **Finnish Radio Symphony Orchestra** (FRSO) is the orchestra of the Finnish Broadcasting Company (Yle), and its mission is to produce and promote Finnish musical culture.

The Radio Orchestra of ten players founded in 1927 grew to symphony orchestra proportions in the 1960s. Its Chief Conductors have been Toivo Haapanen, Nils-Eric Fougstedt, Paavo Berglund, Okko Kamu, Leif Segerstam, Jukka-Pekka Saraste, Sakari Oramo, Hannu Lintu, and as of autumn 2021 Nicholas Collon.

In addition to the great Classical-Romantic masterpieces, the latest contemporary music is a major item in the repertoire of the FRSO, which each year premieres a number of Yle commissions. Another of the orchestra's tasks is to record all Finnish orchestral music for the Yle archive.

The FRSO has recorded works by Mahler, Bartók, Sibelius, Hakola, Lindberg, Lutoslawski, Saariaho, Sallinen, Kaipainen, Kokkonen and others. It has three times won a Gramophone Award: for its album of Lindberg's Clarinet Concerto in 2006, Bartók Violin Concertos in 2018 and for its album of orchestral works by Lotta Wennäkoski in 2023. Other distinctions have included BBC Music Magazine, Académie Charles Cros, MIDEM Classical awards and GRAMMY nominations in 2020 and 2021. Its album of tone poems and songs by Sibelius won an International Classical Music Award (ICMA) in 2018, and it has been the recipient of a Finnish EMMA award in 2016 and 2019. In 2023, the orchestra was nominated for Gramophone's Orchestra of the Year award.

FRSO concerts are broadcast live on the Yle Areena and Radio 1 channels, and later on the same evening on the Yle Teema TV channel. Recordings of the concerts are also shown on Yle TV 1.

www.yle.fi/rso

British conductor **Nicholas Collon** is recognized for his elegant conducting style, searching musical intellect and inspirational music-making. He is Chief Conductor of the Finnish Radio Symphony (the first non-Finnish conductor ever to hold this post),

Founder and Principal Conductor of the Aurora Orchestra; he will tour Europe with both orchestras in the 23/24 season. From 2016–2021 he was Chief Conductor of the Residentie Orkest in Den Haag (latterly also Artistic Advisor) and was Principal Guest of Gürzenich-Orchester from 2017–2022.

Collon's plans in Helsinki in 23/24 include a focus on Richard Strauss, a residency with Sir George Benjamin, as well as plans to premiere an unprecedented 13 new works. He also leads the Aurora Orchestra in their residencies at Kings Place and at the Southbank, where they have reinvented the concert format with their 'Orchestral Theatre' Series. Together they appear regularly at the Amsterdam Concertgebouw, Cologne Philharmonie, Elbphilharmonie Hamburg, and festivals such as Bremen, Rheingau, Schleswig Holstein, Gstaad, and the BBC Proms where they perform every year in their hugely popular memorized performances.

Collon returns this season to conduct the Orchestre National de France, Dresden Philharmonic, Frankfurt Radio Symphony and Danish National Symphony Orchestra. He will also conduct the Barcelona Symphony and will make his debut with the Munich Philharmonic in 2024 and WDR Symphony Orchestra in 2025.

Collon has conducted over 250 new works, including the UK or world premieres of works by Unsuk Chin, Brett Dean, Philip Glass, Colin Matthews, Anna Meredith, Nico Muhly, Olivier Messiaen, Krzysztof Penderecki, Mark-Anthony Turnage, Judith Weir, and Du Yun. He is a regular guest of the Bamberg Symphony and BBC Philharmonic orchestras, the latter of whom he will conduct at the 2024 BBC Proms, and has also conducted DSO Berlin, ORF Radio-Symphonieorchester Wien, Netherlands Radio Philharmonic, Philharmonia, London Philharmonic, New World Symphony, Minnesota Symphony, City of Birmingham Symphony and Chamber Orchestra of Europe amongst many others.

His first album release with the Finnish Radio Symphony in Spring 2022 (Sibelius on Ondine) received 5-star reviews in Finland and internationally; in Autumn 2022 they released an album of works by Thomas Adès which won a Diapason d'Or, and they have since released two further albums of works by Wennäkoski and Bacewicz. In 2023, the Lotta Wennäkoski album won the Gramophone Award. Past recordings have included albums for Deutsche Grammophon and Warner with the Aurora Orchestra, with whom he won the Echo Klassik Award for 'Klassik Ohne Grenzen' in 2015; and albums with the Danish Radio Symphony, Philharmonia and Hallé orchestras.

Opera productions have included Peter Grimes and Don Giovanni for Oper Koeln, Magic Flute at English National Opera, Jonathan Harvey's Wagner Dream at Welsh National Opera, Rape of Lucretia for Glyndebourne Touring Opera, and Turn of the Screw at the Aldeburgh Festival with Aurora Orchestra. Born in London, Nicholas is a violist, pianist and organist by training, and studied as Organ Scholar at Clare College, Cambridge.

www.nicholascollon.co.uk

Magnus Lindberg (s. 1958): Alttoviulukonsertto, *Absence* & *Serenades*

Magnus Lindberg on kulkenut säveltäjänä pitkän tien varhaiskauden teräksisen särmikkäästä modernismista kohti uudemman tuotannon täyteläisiä ja pehmeämpiä sointimaailmoja. Tämänkaltaisen kehitys ei toki ole mitenkään epätavallista, kun nuoruudenajan uhmakkaiden kokeilujen särvät alkavat hioutua, mutta juuri Lindbergin tapauksessa se on koettu yllättäväksi, ehkä siksi, että hänen tekemänsä tyyllinen matka on ollut tavallista pitempi. Kaikkiin musiikin osa-alueisiin muutos ei silti ole ulottunut, ja hänen ilmaisussaan on ollut myös pysyviä piirteitä kuten hänen orkesteriteostensa rikkaat tekstuurit sekä musiikin usein energinen virtaavuus ja nopeina käänteinä vaihtuvat musiikilliset tilanteet.

Lindbergin uudenlaisen, aiempaa pehmeämmän sointimaailman ytimessä on pentatonisille eli viisisävelisille asteikoille perustuva harmonia-ajattelu, joka yhdistyy yläsävelsarjan varaan rakentuvaan ajatteluun. Pentatonisissa harmonioissa Lindbergiä kiinnostaa ajatus eräänlaisesta "antigravitaatiosta" eli siitä, että basso ei ole varsinaisena harmonisen painovoiman perustana. Samalla hänen teostensa sointimaailmoihin on tullut uutena aineosana ja osatekijänä sävykkäitä tunnelmia, jotka tuovat ajoittain mieleen jopa debussymäisen impressionismin.

Tämän julkaisun kolme teosta edustavat Lindbergin myöhempää tuotantoa 2020-luvun alkupuolelta. Samalla ne edustavat hänen tuotantonsa kahta keskeistä teoslajia orkesterimusiikkia ja konserttoja. *Absence* (2020) ja *Serenades* (2020) ovat muodoltaan tiivimpiä – vaikka eivät mitään miniatyyppejä olekaan – ja sellaisina ne muodostavat vastapainon monille Lindbergin laajamuotoisille orkestraalisille hahmotuksille kuten *Kraft* (1985), *Aura* (1994), *Concerto for Orchestra* (2003), *Seht die Sonne* (2007), *Al largo* (2010) ja *TEMPUS FUGIT* (2017). Konsertto alttoviululle (2024) puolestaan toteuttaa Lindbergin jo jonkin aikaa pohtiman ajatuksen ottaa solistiksi juuri tämä usein viulun ja sellon varjoon jäänyt mutta silti omailmeinen soitin.

Alttoviulukonsertto (2024)

Soittimellisuus on Lindbergin musiikin keskeistä käyttövoimaa. Vaikka teosten alkuimpulssit olisivat hyvin abstrakteissa materiaalin ja ilmaisuuden lähtökohdissa, muokkautuu toteutus usein soittimille luonteenomaiseen suuntaan, usein tavalla joka tuntuu viittaavan siihen, että soittimellisuus ei ole vain keino toteuttaa ideoita vaan usein myös osa teosten ideatason

lähtökohtia. Tämä tulee esiin varsinkin konsertoissa, jotka muodostavat yhden keskeisistä teoslajeista hänen tuotannossaan.

Radion sinfoniaorkesterin ja Karolina Blåbergin tilaamassa alttoviulukonsertossa (2024) Lindberg kohtasi haasteen, joka oli hänelle samalla sekä tuttu että uusi. Konserttoa teoslajina hän oli toki kokeillut useita kertoja jo aiemminkin, mutta alttoviulua hän ei ollut käyttänyt solistina. Usein on koettu, että kun viulussa kiehtoo sen soinnin säihkyvyys ja selossa sen lämmin täyteläisyys, alttoviulu jää hankalalla tavalla niiden väliin. Mutta entä jos tilanteen pystyykin kääntämään sellaiseksi, että alttoviulussa nuo ääripää yhdistyvät? Siihen antoi mahdollisuuden kantaesityksen solisti Lawrence Power, jolle Lindberg on ostanut teoksen ja jonka vahvaa muusikkoutta ja suvereenia taituruutta hän suuresti ihailee.

Lindberg on kertonut, että kahden sellokonserton (1999 ja 2013) ja kahden viulukonserton (2006 ja 2015) jälkeen hän oli pitkään halunnut säveltää konserton nimenomaan alttoviululle. Hän korostaa, että vaikka soittimella on ollut vähemmän keskeinen rooli soolosoittimena, se on kuitenkin ilmaisullisesti tavattoman rikas ja sisältää monia erilaisia mahdollisuuksia. Konserton lähtökohdista hän on kertonut:

"Halusin kirjoittaa soittimelle suuren konserton, mutta päätin käyttää klassista orkesteria, jossa on kaksinkertaiset puhallit ja jousisto. Tällä kertaa edes patarummut eivät ole mukana soitinpaletissa eivätkä muutkaan lyömäsoittimet, harppu tai kosketinsoittimet. Tässä mielessä teos seuraa 'Mozart-orkesterille' kirjoitetun ensimmäisen viulukonserton linjoilla."

Jos alttoviulukonsertto liittyykin kokoonpanoltaan ensimmäiseen viulukonserttoon, se on sukua myös Lindbergin Yuja Wangille kirjoittamalle suurieläisen loistokkaalle kolmannelle pianokonsertolle (2022). Teokset ovat olemukseltaan hyvin erilaisia, mutta niitä yhdistää samantapainen pentatoniikkaa ja yläsävelsarjaa yhdistävä harmonia-ajattelu. Alttoviulukonsertto on myös toisella sukua kolmannelle pianokonsertolle: Lindbergin mukaan "teos jakaantuu kolmeen osaan, jotka soitetaan tauoitta yhteen ja jakavat kaiken materiaalin. Työskentelen hyvin monien erilaisten karakterien kanssa, joita identifioivat erilaiset harmoniat, tempot ja tekstuurit. Tässä mielessä teos seuraa kolmannen pianokonserton linjoilla."

"Sen sijaan että työskentelisin pää- ja sivuteeman kontrastoivilla luonteilla, minulla on tyypillisesti eri asteisesti toisistaan poikkeavia karaktereita. Ne seuraavat toisiaan nopeassa tahdissa antaen musiikille usein kaleidoskooppisen luonteen, joka kokee eräänlaisen kirkastumisen kohti yhtenäisempää ilmaisu monien laisten tekniikkojen avulla: suodattamalla, laimentamalla, muuntelemalla, metamorfooseilla, kehittelyillä jne. Vastakohtien pyörteestä kohti selkeämpää ja yhtenäisempää ilmaisu", kiteyttää Lindberg alttoviulukonserton dramaturgian.

Yli puolen tunnin kestossaan Lindbergin alttoviulukonsertto on suurten mittojen teos. Vaikka sen osien sisällä on vaihtelevan päivitysiä ja monipuolisesti eri tempojen tahdittamia käänteitä, se hahmottuu konserttojen perinteiseksi nopea-hidas-nopea-kokonaisuudeksi.

Ensiosan fanfaarimaiset avausaiheet sytyttävät soimaan avaran ja valontäyteen sointimaailman ja kutsuvat sisään solistin, joka astuu näyttämölle omaehtoisena sankarina, musiikillisen tarinan kiistattomana päähenkilönä. Osa rakentuu enemmän solistin ja orkesterin tasavertaiseksi keskusteluksi kuin niiden varsinaiseksi mitteloiksi. Osan lopulla musiikki tihenee, huipentuu, tasaantuu alttoviulun mietiskelyksi ja päättyy orkesterin viimeisiin loistokkaisiin sointuihin.

Kenraalitauko luo lyhyen tauon kahden ensiosan väliin, mutta toisen osan alku on silti kuin vastaus edellisen osan viimeisiin sointuihin. Toista osaa hallitsevat aluksi hitaammat tempot ja alttoviulun usein mietiskelevät osuudet, joiden taustalla orkesteri pysyttelee maltillisena, mutta osassa on myös nopeampia ja voimakkaampia käänteitä ja alttoviululla myös taiturillisempia repliikkejä. Osan lopussa kadenssi on jätetty solistin vastuulle (ad libitum). Sen jälkeen musiikki puhkeaa eloisan rytmikkääksi, epäsymmetristen tahtilajien (mm. 7/16 ja 5/16) rikastamaksi finaalisuudeksi riennoksi. Päätösosaa hallitsee aiempia osia selvempi liiketuntu. Osan huipennuksessa musiikki purkautuu hehkuvaan sointiloistoon, ja teos päättyy valoisaan säteilyyn.

Absence (2020)

Beethovenin syntymän 250-vuotisjuhlia vietettiin vuonna 2020 monin erilaisin juhllisuuksin. Myös Magnus Lindberg osallistui tapahtumiin Rotterdamin filharmonisen orkesterin tilaamalla teoksella *Absence* (Poissaolo), joka sai kantaesityksensä Rotterdamissa 8. lokakuuta.

Lindbergille oman panoksen antaminen Beethoven-juhliin istui kuin luonnostaan. Beethoven on aina ollut hänelle erityisen läheinen säveltäjä, ja hän totesi 2016: "Jos minun pitäisi välttämättä valita vain yksi säveltäjä klassisesta kaanonista, sen olisi oltava Beethoven, koska hän nousee esiin esimerkkinä siitä, mitä on olla nykyaikainen säveltäjä – juuri niin kuin Xenakiksen kaltainen hahmo on ollut minun omana elinaikanani." Kommentti liittyi teokseen *Two Episodes* (2016), jolla silläkkin oli vahva Beethoven-kytkentä, sillä se oli tilattu kantaesitettäväksi Lontoon filharmonikkojen konsertissa, jossa sitä seurasi toisena numerona Beethovenin 9. sinfonia.

Absencessa yhtenä Lindbergin innoittajina ovat olleet Beethovenin myöhäisten vuosien keskusteluvihot, joissa jo lähes kuuroutuneen mestarin keskustelut vieraidensa kanssa rönksyivät vapaasti jokapäiväisistä käytännön asioista korkealentoisiin filosofin pohdiskeluihin. Aiheiden nopeat siirtymät arkipäiväisestä ylevään saivat Lindbergin etsimään omaan teokseensa ilmaisuja, jossa hän ei suotta pyrkisi kahlitsemaan erilaisia vastakohtaisuuksia vaan pikemminkin korostaisi niitä.

Absencessa on myös konkreetisempi yhteys Beethoveniin, sillä Lindberg on hyödyntänyt siinä muutamia tämän motiivisia aiheita. Niistä keskeisin on lainattu poissaolon tematiikkaan liittyvästä Beethovenin osittain ohjelmallisesta pianosonaatista nro 26 Es-duuri *Les Adieux* (Jäähyväiset), sen hitaan osan alusta, jonka avausaihelma esiintyy *Absencessa* useampaan kertaan pitkin teosta. Lindbergin teosta ja Beethovenin sonaatin osaa yhdistää myös sama otsikko, Beethovenilla *Abwesenheit* (ranskaksi *L'absence*). Lisäksi Lindberg on lainannut teoksessaan Beethovenin toisen sinfonian avausosan lopulla olevaa oktaavin laajuista nousevaa kromaattista asteikkokulkua sekä yhdeksännnen sinfonian finaalin avaussointua.

Les Adieux –motiivin rinnalla *Absencen* keskeinen aihe on teoksen avaava puhaltimien kapealla liikkuva motiivi, joka esiintyy teoksessa useaan otteeseen. Musiikkia hallitsee täyteläinen, Debussin impressionistisen sävyrunouden mieleen tuova valontäyteisyys, mutta käyrätorven sooloa seuraavan voimakkaamman käänteen jälkeen vajotaan hetkeksi myös vakavampiin tunnelmiin. Toisesta sinfoniasta lainattu kromaattinen bassolinja tukee hetkeksi häivähtävää lähes aitoa Beethoven-tyyliä, ja samoin kuin Beethovenin sinfoniassa myös tässä kromaattinen bassolinja pohjustaa teoksen loppuhuipennusta.

Serenades (2020)

Kun Chicagon sinfoniaorkesteri muutamia vuosia sitten tilasi Lindbergiltä orkesteriteoksen, tilausta saatteli toive serenadista. Äkkiseltään toivetta saattoi pitää yllättävänä. Lindbergin musiikki on kyllä vuosien varrella hioutunut varhaisempien teosten modernistisesta karheudesta kohti pehmeämpiä ja sävykkäämpiä sointeja, mutta tuotantoaan hallitsevasta nopeasykkeisyydestä ja tekstuurin monisäikeisestä rikkaudesta hän ei ole luopunut. Perinteistä serenadi-ilmaisuja hänen musiikkinsa ei edusta.

Lähtökohinta askarrutti aluksi Lindbergiäkin, ja hän on kertonut tilausesta syntyneen *Serenadinsa* (2020) hahmottumisesta: "Suuri osa kirjoittamastani musiikista on usein nopeaa ja aika räjähtävää – 'hidas musiikki' ei ole koskaan ollut niin sanoakseni tonaliteettiani. Joten

kun minua pyydettiin kirjoittamaan serenadi, aloitin musiikillisella idealla, jossa oli syvällä pohjalla hidaslaikeinen tuntu mutta joka sitten lähtee moniin kontrastoiiviin suuntiin äkillisin leikkauksin ja nopein kääntein. Silti musiikki henkii tietynlaista oistia tuntua... Tiesin, että minun on kirjoitettava muutakin kuin vain hidasta musiikki – halusin kirjoittaa musiikkia, joka ilmentää orkesterin säihkyvää virtuoosisuutta. Joten lopulta sävelsin serenadin, joka on villi.”

Serenades sai kantaesityksensä Chicagossa joulukuussa 2021. Niin kuin Lindbergin kuvauksesta käy ilmi, teos ei liity sen enempää ihastuksen ikkunan alla iltaisin esitettävien laulujen, klassismin sarjamuotoisten teosten kuin romantiikan tunteikkaiden serenadienkaan maailmaan. Teoksen tunnelma on silti ilmetyn nokturnaalinen, täynnä yön häilyviä ja salaperäisiä tunnelmia.

Serenades on yksiosainen teos, jonka monet käänteet, hitaiden ja nopeiden taitteiden vuorottelut ja liittymiset, antavat perusteen otsikon monikkomuodolle. Lindberg on todennut, että vaikka teoksen käänteissä on usein pohjalla hidas pulssi, ne muodostavat yleensä lähtökohdan tai päätepisteen nopeammalle musiikille. Näin teos on yhdistelmä hienostuneisuutta ja energisyyttä.

Serenadesin soinneissa on sekä sibeliaanisia että debussymäisiä sävyjä. Teoksessa on kuultu sukulaisuutta myös Mahlerin seitsemännen sinfonian välisien yömusiikkeihin, ja niistä keskimmäisen esitysmarkintaa *Schattenhaft* (varjomaisesti) voisi soveltaa Lindberginkin teokseen. *Serenadesin* materiaalissa on paljon asteittaisia, usein nuottikestoiltaan tiivistyviä tai laventuvia linjoja, puupuhaltimien nopeasti vilahtavia arabeskeja, vaskien vakaita sointeja tai fanfaarimaisia kuvioita sekä jousten kihiseviä tekstuureja ja melodisia aiheita mutta ei varsinaista serenadimaisesti laulavaa melodisuutta. Ajallinen läheisyys *Absenceen* kuuluu siinä, että yksi *Serenadesin* motiiveista on läheistä sen avausaiheelle.

Laajojen yhtenäisten taitteiden sijaan *Serenades* rakentuu elastisesti toisiinsa liukuvista pientaitteista, hitaampien ja nopeampien käänteiden sulavasta jatkumosta. Teoksen jälkipuolella matalien jousten lyhyt pizzicato-käänte ja sitä seuraava kenraalitauko muodostuvat käänteeksi, josta kasvu kohti suuria huipennuksia tehostuu. Samalla tehostuvat vastakohtat, joista jyrkimmässä koko orkesterin kiihkeä nousu leikkautuu jousten romanttisen sensuulliseksi kohtaukseksi, koko teoksen perinteisemmin ”serenadimaiseksi” käänteeksi. Siitä kasvaa esiin monumentaalinen, teoksen laajakaarisin nousu, jonka jälkeen teos sulkeutuu tasaannuttavan päätösvaiheen myötä.

Kimmo Korhonen

Kansainvälisesti arvostettu alttoviulisti **Lawrence Power** tunnetaan laajalti soitintensa rikkaudesta, mestarillisesta tekniikasta sekä uuden musiikin intohimoisesta tukemisesta. Lawrence Power on tuonut alttoviululle sävellettyä ohjelmistoa esille sooloresitaaleissa, kamarimusiikkikonserteissa, konserttojen solistina sekä luomalla Viola Commissioning Circle –säätien, joka on tilannut merkittävän määrää uusia teoksia maailman johtavimmilta nykysäveltäjiltä. Power on kantaesittänyt teoksia muun muassa James MacMillanilta, Mark-Anthony Turnagelta, Julian Andersonilta, Alexander Goerlilta sekä säätionsä välityksellä tilannut teoksia Anders Hillborgilta, Thomas Adèsilta, Gerald Barrylta, Cassandra Milleriltä ja Magnus Lindbergiltä.

Lawrence Power suunnitteli taiteellisenä reaktiona koronaviruksen vaikutuksille Lockdown Commissions –projektin, jossa uusien Huw Watkinsin, Garth Knoxin, Esa-Pekka Salosen, Cassandra Millerin, Martyyn Brabbinin, William Marseyn ja Thomas Larcherin säveltämien teosten ohella kuvattiin tyhjentyneitä konserttisaleja. Näiden lyhyiden filmien suosion johdosta Power perusti Árme-tuotantoyhtiön yhdessä elokuvatekijä Jessie Rodgerin kanssa. Lopputuloksena oli rajoja rikkova ja ääniä sekä kuvaa yhdistävä Fathom-esitys, jota esitettiin Southbankissa joulukuussa 2022.

Kuluvalla kaudella Lawrence Power on kantaesittänyt Magnus Lindbergin alttoviulukonserton ja esiintyy Hallén orkesterin, BBC Symphony Orchestra, Baijerin radio sinfoniaorkesterin, Frankfurtin hr-sinfoniaorkesterin kanssa sekä Viron kansallisen sinfoniaorkesterin kanssa. Viimeisen kahden kauden aikana Power on kantaesittänyt Anders Hillborgin alttoviulukonserton Ruotsin radion sinfoniaorkesterin, Baselin sinfoniaorkesterin ja Dresdenin filharmonikkojen kanssa sekä Cassandra Millerin alttoviulukonserton Brysselin filharmonikkojen sekä Skotlannin kamariorkesterin kanssa.

Viimeisen vuosikymmenen aikana Lawrence Power on vierailut säännöllisesti Chicago Symphonyyn, Boston Symphonyyn, Amsterdamin Concertgebouw-orkesterin, Baijerin radion sinfoniaorkesterin sekä Tukholman, Bergenin ja Varsovan filharmonikkojen konserteissa. Hän on myös esiintynyt Euroopan kamariorkesterin, BBC Symphonyyn, Philharmonia- ja Hallé-orkesterien, BBC Scottish Symphonyyn sekä Liverpoolin filharmonikkojen kanssa Osma Vänskän, Lahav Shanin, Paavo Järven, Vladimir Jurowskin, Andrew Manzen, Edward Gardnerin, Nicholas Collonin, Ilan Volkovin ja Esa-Pekka Salosen kanssa. Power on esiintynyt jo 13 kertaa BBC Proms –festivaalilla esittäen muun muassa Cassandra Millerin, James MacMillanin, William Waltonin ja Mark-Anthony Turnagen alttoviulukonsertot.

Lawrence Power esiintyy myös orkesterin johtajana. Hiljattain Power johti Scottish Ensemblea, Australian National Academy of Musicia sekä Norjan kamariorkesteria

Edinburghin kansainvälisillä festivaaleilla. Hän johtaa myös omaa Collegium-orkesteria, joka koostuu nuorista eurooppalaisista muusikoista. Power opettaa Zürichin taidekorkeakoulussa sekä antaa mestarikursseja ympäri maailmaa, mukaan lukien Verbierin festivaalilla. Poweria kysytään myös usein festivaalien ja tapahtumien ohjelmistosuunnittelijaksi. Powerilla on ollut taiteilijaresidenssejä Southhamptonin Turner Simsissä sekä Aalborgin sinfoniaorkesterin ja Bergenin filharmonikkojen kanssa sekä suunnitellut konserttien sarjan Lontoon King Placessa. Vuonna 2020 Royal Philharmonic Society valitsi hänet vuoden instrumentalistiksi. Hän on West Wycombe –kamarimusiikkifestivaalin perustaja sekä taiteellinen johtaja.

Kamarimusiikkona Lawrence Power esiintyy säännöllisesti Verbierin, Salzburgin, Aspenin ja Oslon festivaaleilla yhdessä Steven Isserliksen, Nicholas Alstaedtin, Simon Crawford-Phillipsin, Vilde Frangin, Maxim Vengerovin ja Joshua Bellin kanssa. Vuonna 2021 hänet valittiin viiden vuoden ajaksi Wigmore Hallin yhteistyöartistiksi. Hiljattain Lawrence Power nimitettiin myös Southbank Centren taiteilijaresidentiksi.

Lawrence Power soittaa Antonio Brenzin Bolognassa vuonna 1590 rakentamaa alttoviulu sekä Amatin veljesten alttoviulua vuodelta 1580, joka on lainassa Karolina Blåberg Stiftungilta.

Radion sinfoniaorkesteri (RSO) on Yleisradion orkesteri, jonka tehtävänä on tuottaa ja edistää suomalaista musiikkikulttuuria. Orkesterin ylikapellimestari on Nicholas Collon.

Radio-orkesteri perustettiin vuonna 1927 kymmenen muusikon voimin. Sinfoniaorkesterin mittoihin se kasvoi 1960-luvulla. RSO:n ylikapellimestareita ovat olleet Toivo Haapanen, Nils-Eric Fougstedt, Paavo Berglund, Okko Kamu, Leif Segerstam, Jukka-Pekka Saraste, Sakari Oramo ja Hannu Lintu. Suurten klassisromanttisten mestariteosten ohella RSO:n ohjelmisto sisältää runsaasti nykymusiikkia ja orkesteri kantaesittää vuosittain useita Yleisradion tilausteoksia. RSO:n tehtäviin kuuluu myös koko suomalaisen orkesterimusiikin taltiointi kantanauhoille Yleisradion arkistoon.

RSO on levyttänyt mm. Mahlerin, Bartókin, Sibeliuksen, Hakolan, Lindbergin, Saariahon, Sallisen, Kaipaisen ja Kokkosen teoksia. Orkesteri on saanut levytyksistään Gramophone-palkinnon kolmasti – Lindbergin klarinettikonserton levytyksestä 2006, Bartókin viulukonserttojen levytyksestä 2018 sekä Lotta Wennäkosken orkesteriteosten levytyksestä 2023. Muita tunnustuksia ovat mm. BBC Music Magazine Award, Académie Charles Cros ja MIDEM Classical Award. Sibeliuksen sävelrunoja ja lauluja sisältävä levy palkittiin International Classical Music –palkinnolla (ICMA) 2018. Kotimaisen EMMA-palkinnon RSO on saanut 2016 ja 2019. Grammy-ehdokkaana RSO on ollut 2020 ja 2021. Vuonna 2023 arvostettu Gramophone-lehti valitsi Radion sinfoniaorkesterin Vuoden orkesteri (Orchestra of the Year) –palkintoehdokkaaksi.

RSO:n konsertit lähetetään suorina lähetyksinä Yle Areenassa ja Yle Radio 1:ssä sekä samana iltana viivästettynä Yle Teemalla. Konserttien taltiointeja lähetetään Yle TV1:ssä.

www.yle.fi/rso

Brittiläinen **Nicholas Collon** kuuluu nuoremman polven kysytyimpiin ja arvostetuimpiin kapellimestareihin. Hän aloitti elokuussa 2021 kautensa Radion sinfoniaorkesterin yhdeksäntenä ylikapellimestarina ja jatkaa tehtävässään kesään 2028 asti.

Tärkeällä sijalla Collonin ohjelmasuunnittelussa RSO:ssa ovat kausittain vaihtuvat teemasäveltäjät, joita ovat kaudella 2023–24 Richard Strauss, George Benjamin ja nuoria taiteilijoita esittelevä Tulevaisuus. Collon johtaa kauden aikana RSO:a kausikonserttien lisäksi vierailulla Amsterdamin Concertgebouw-konserttitaloon sekä kotimaan kiertueella lisaalmeen, Ähtäriin ja Sastamalaan.

Collon on 2004 perustamansa brittiläisen kamariorkesterin Aurora Orchestran ylikapellimestari. Hän on työskennellyt Haagin Residentie-orkesterissa vuodesta 2016 lähtien, ensin jaetussa pääkapellimestarin (principal conductor) virassa Jan Willem de Vriendin kanssa ja 2018–2021 sen ainoana ylikapellimestarina. Syksystä 2017 lähtien hän on ollut myös Kölnin Gürzenich-orkesterin päävierailija.

Collon on vierailut monien arvostettujen orkesterien johtajana; näitä ovat brittiläisten huippuorkesterien lisäksi mm. Zürichin Tonhalle-orkesteri, Ranskan kansallisorkesteri, Wienin, Tanskan ja Frankfurtin radion sinfoniaorkesterit sekä Minnesotan sinfoniaorkesteri.

Collon johtaa laajaa ohjelmistoa ja on työskennellyt myös oopperakapellimestarina. Hän on johtanut yli 200 uutta teosta, joukossa useita kantaesityksiä ja ensiesityksiä, säveltäjinä mm. Unsuk Chin, Philip Glass, Colin Matthews, Nico Muhly, Olivier Messiaen, Krzysztof Penderecki ja Judith Weir.

Collon levytti kaudella 2022–23 RSO:n kanssa Tarkiaisen ja Bacewiczin musiikkia. Hänen levytyksistään Aurora Orchestran kanssa tehty Road Trip (Ives, Copland, Adams ja Muhly) voitti 2015 Echo Klassik –palkinnon Klassik ohne Grenzen –sarjassa. Aurora Orchestran ensimmäisenä julkaisuna Deutsche Grammophonille on vuonna 2020 ilmestynyt levy Music of the Spheres (Mozart, Max Richter, Adés, Dowland/Muhly ja Bowie). Hän on lisäksi levyttänyt mm. Haydnia, Ligetiä, Britteniä ja Deliusia sekä Hallé-orkesterin kanssa useita levyjä modernia ohjelmistoa.

nicholascollon.co.uk

Publisher: Boosey & Hawkes

Recordings: Helsinki Music Centre, Finland, IX/2023 (Absence); XII/2023 (Serenades);
II & III/2024 (Viola Concerto)

Executive Producer: Reijo Kiilunen

Recording Producers: Seppo Siirala (Viola Concerto);
Laura Heikinheimo (Absence & Serenades)

Recording Engineers: Anna-Kaisa Kemppi (Viola Concerto; Serenades | Yle);
Jari Rantakaulio (Absence | Yle); Enno Mäemets

Final Mix and Mastering: Enno Mäemets, Editroom Oy, Helsinki

© & © 2024 Ondine Oy, Helsinki

Booklet Editor: Joel Valkila

Cover photo: Shutterstock

Photos: Philip Gatward (Magnus Lindberg); Jack Liebeck (Lawrence Power);
Jim Hinson (Nicholas Collon)

ODE 1436-2

NICHOLAS COLLON